

Crna Gora
Vlada Crne Gore

PRIMLJENO: 31.12.21
Prika...
Cra, 161
01 - 040/21 - 31/161/

Br: 04-6153

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin mr Alekса Bećić, predsjednik

31. decembar 2021. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE
PRIMLJENO: 18. 1. 2022. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ: 14-1/22-1
VEZA:
EPA: 409 XXVII
SKRAĆENICA: PRILOG:

Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. novembra 2021. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREVOZU OPASNIH MATERIJA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su mr SERGEJ SEKULOVIĆ, ministar unutrašnjih poslova i MIODRAG BEŠOVIĆ, v. d. generalnog direktora Direktorata za zaštitu i spašavanje u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

PREDSJEDNIK
Prof. dr Zdravko Krivokapić, s. r.

P R E D L O G

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREVOZU OPASNIH MATERIJA

Član 1

U Zakonu o prevozu opasnih materija („Službeni list CG“, br. 33/14 i 13/18) u članu 2 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) prevoznim sredstvima organizacione jedinice organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: policija), Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori;“.

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3) prevoznim sredstvima organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) prilikom prevoza neeksplodiranih ubojnih sredstava.“

Član 2

U članu 10 riječi: „organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo),“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo,“.

Član 3

U članu 17, članu 18 st. 1 i 3 i članu 51 riječi: „organ uprave nadležan za policijske poslove“ u različitom padežu zamjenjuju se riječju „policija“ u odgovarajućem padežu.

Član 4

U članu 21 stav 1 poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi:

„6a) označena znakovima upozorenja, natpisima, oznakama i listicama za označavanje opasnosti, kao i drugim podacima o opasnim materijama i ambalaži, u skladu sa međunarodnim ugovorom;“.

Član 5

Poslije člana 21 dodaje se novi član koji glasi:

„Prenosiva oprema pod pritiskom

Član 21a

Ako se opasna materija prevozi u prenosivoj opremi pod pritiskom, mora da ispunjava zahtjeve za bezbjednost.

Prenosiva oprema pod pritiskom su posude pod pritiskom, njihovi ventili, cistijerne, baterijska vozila, vagoni, kao i kontejneri za gas koji se sastoje od više elemenata.

Postupak ocjenjivanja usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom u pogledu zahtjeva za bezbjednost vrši pravno lice za ocjenjivanje usaglašenosti, koje ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora i koje dobije ovlašćenje od organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

Zahtjev za ocjenjivanje usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom podnosi proizvođač ili uvoznik.

Ako prenosiva oprema pod pritiskom ispunjava zahtjeve za bezbjednost, pravno lice za ocjenjivanje usaglašenosti izdaje znak usaglašenosti.

Znakovi usaglašenosti izdati u drugim državama priznaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

Proizvođač, uvoznik, distributer, vlasnik i korisnik prenosive opreme pod pritiskom ne smije stavlјati na tržište prenosivu opremu pod pritiskom ako nije izvršeno njeno ocjenjivanje usaglašenosti u skladu sa zakonom ili priznavanje znakova usaglašenosti u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

Troškove ocjenjivanja usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom snosi podnositac zahtjeva.

Bliže uslove za bezbjednost koje treba da ispunjava prenosiva oprema pod pritiskom, uslove koje mora da ispunjava pravno lice za ocjenjivanje usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom, način i postupak ocjenjivanja usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom, izgled znaka usaglašenosti, kao i obaveze proizvođača, uvoznika, distributera, vlasnika i korisnika u vezi usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom prije njenog uvoza odnosno stavljanja na tržište propisuje organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije.“

Član 6

U članu 43 stav 2 tačka 7 riječi: „i vrijeme“ brišu se.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Odobrenjem iz stava 1 ovog člana mogu se odrediti dodatni uslovi za prevoz eksplozivnih materija i/ili posebne mjere bezbjednosti neophodne zbog zaštite života i zdravlja ljudi, imovine, odnosno zaštite životne sredine - drukčiji pravac kretanja (itinerer), odnosno drugi dan u odnosu na pravac kretanja i dan naveden u zahtjevu, obaveza podnosioca zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz eksplozivnih materija da obezbijedi pratinju prilikom prevoza eksplozivnih materija (angažovanjem privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika koji obavlja djelatnost zaštite lica i imovine ili policijskog službenika).“

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Troškove obezbjeđivanja dodatnih uslova i posebnih mjera iz stava 3 ovog člana snosi podnositac zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz eksplozivnih materija.“

Član 7

U članu 44 stav 2 tačka 7 riječi: „i vrijeme“ brišu se.

U stavu 3 tač. 2, 5 i 7 brišu se.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) odobrenje o uvozu, prevozu ili tranzitu nadležnog organa susjedne države, na osnovu kojeg se odobrava prevoz;“.

Dosadašnje tač. 3, 4 i 6 postaju tač. 2, 3 i 4.

Član 8

U članu 48 stav 2 tačka 9 riječi: „i vrijeme“ brišu se.

U stavu 3 tač. 4 i 9 brišu se.

Dosadašnje tač. 5, 6, 7 i 8 postaju tač. 4, 5, 6 i 7.

Član 9

Poslije člana 70 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Programi obuka

Član 70a

Lica zaposlena kod prevoznika u vazdušnom saobraćaju, registrovanih poštanskih operatora koji preuzimaju pošiljke na teritoriji Crne Gore, organizatora prevoza opasnih materija (špeditera) i subjekata koji, u smislu Tehničkih instrukcija, učestvuju u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju (u daljem tekstu: učesnici u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju) moraju završiti inicijalnu obuku i, svake dvije godine, obuku obnove znanja u skladu

sa programom obuke iz oblasti prevoza opasnih materija u vazdušnom saobraćaju.

Program iz stava 1 ovog člana donose učesnici u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju, uz odobrenje Agencije za civilno vazduhoplovstvo.

Program iz stava 1 ovog člana mora biti u skladu sa Tehničkim instrukcijama.

Obuke iz stava 1 ovog člana sprovodi instruktor iz člana 70b ovog zakona.

O završenoj inicijalnoj obuci, odnosno obuci obnove znanja učesnici u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju izdaju potvrdu.

Instruktor Član 70b

Instruktor za sprovođenje obuka iz oblasti prevoza opasnih materija u vazdušnom saobraćaju (u daljem tekstu: instruktor) može biti lice kome je Agencija za civilno vazduhoplovstvo, na njegov zahtjev, izdala ovlašćenje za instruktora.

Ovlašćenje iz stava 1 ovog člana izdaje se licu koje je završilo:

- inicijalnu obuku iz člana 70a ovog zakona ili inicijalnu obuku po programu obuke iz oblasti prevoza opasnih materija u vazdušnom saobraćaju koji je odobrio nadležni organ druge države članice Organizacije međunarodnog civilnog vazduhoplovstva (ICAO) ili inicijalnu obuku koju je sprovela organizacija ovlašćena od strane Organizacije međunarodnog civilnog vazduhoplovstva (ICAO); i

- specijalizovanu obuku za predavača, koju je odobrio ili priznao nadležni organ države članice Organizacije međunarodnog civilnog vazduhoplovstva (ICAO), odnosno koju je sprovela ta organizacija ili druga organizacija koju je ovlastila Organizacija međunarodnog civilnog vazduhoplovstva (ICAO).

Ako lice iz stava 2 ovog člana nije završilo specijalizovanu obuku za predavača, Agencija za civilno vazduhoplovstvo neposredno provjerava njegove vještine predavača.

Ovlašćenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na određeni period, a najduže do isteka dvije godine od dana završetka obuke iz stava 2 alineja 1 ovog člana.

U slučaju kad proteknu dvije godine od dana završetka inicijalne obuke iz stava 2 alineja 1 ovog člana, Agencija za civilno vazduhoplovstvo će izdati ili produžiti ovlašćenje za instruktora ako je instruktor u periodu od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje ili produženje važenja ovlašćenja za instruktora završio obuku obnove znanja iz člana 70a stav 1 ovog zakona ili u svojstvu instruktora sproveo inicijalnu ili obuku obnove znanja za učesnike u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju.“

Član 10

Poslije člana 73 dodaju se novo potpoglavlje i dva nova člana koji glase:

„5. Savjet za upravljanje i koordinaciju u oblasti prevoza opasnih materija

Sastav Savjeta

Član 73a

Radi strateškog upravljanja i međuinstitucionalne koordinacije u oblasti prevoza opasnih materija, Vlada obrazuje savjet (u daljem tekstu: Savjet).

Savjet čine predstavnici Ministarstva, organa državne uprave nadležnih za poslove saobraćaja i pomorstva, ekonomije, ekologije i organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine, policije, Agencije za civilno vazduhoplovstvo, kao i stručnjaci za oblast prevoza opasnih materija.

Savjet ima predsjednika i devet članova.

Predsjednika i članove Savjeta na predlog Ministarstva imenuje Vlada.

Savjet se obrazuje na vrijeme od pet godina.

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta vrši Ministarstvo.

Organizacija Savjeta bliže se uređuje poslovnikom o radu Savjeta.

**Nadležnost Savjeta
Član 73b**

Savjet:

- 1) predlaže mjere za poboljšanje stanja prevoza opasnih materija po vrstama prevoza;
- 2) inicira donošenje, odnosno izmjenu propisa iz oblasti prevoza opasnih materija radi usklađivanja sa međunarodnim propisima iz oblasti prevoza opasnih materija;
- 3) ostvaruje saradnju sa organima državne uprave i međunarodnim institucijama radi razmjene stručnih informacija koje se odnose na prevoz opasnih materija;
- 4) dostavlja izvještaj o stanju u oblasti prevoza opasnih materija Vladi, najmanje jednom godišnje;
- 5) donosi poslovnik o svom radu.“

Član 11

U članu 82 stav 1 tačka 12 riječi: „odredio nadležni organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja“ zamjenjuju se riječima: „odredilo Ministarstvo“.

U tač. 23 i 39 riječi: „organ uprave nadležan za policijske poslove“ zamjenjuju se riječju „policiju“.

Član 12

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore.“

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojom je predviđeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenje Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija proizilazi iz potrebe funkcionalnije implementacije datih rješenja u oblasti prevoza opasnih materija. S obzirom da se Crna Gora nalazi u procesu pridruživanja Evropskoj uniji i da u skladu sa obavezama proisteklim iz tog procesa ovaj Nacrt zakona predstavlja još jedan korak ka usaglašavanju sa politikom EU u ovoj oblasti.

Značaj prevoza opasnih materija u skladu je sa pripadajućim međunarodnim sporazumima i to sa Evropskim sporazumom o međunarodnom drumskom prevozu opasnih materija (ADR sporazum) sa njegovim sastavnim dijelovima, prilozima A i B, Konvencijom o međunarodnim željezničkim prevozima - (COTIF) - Pravilnikom o međunarodnom prevozu opasnih materija željeznicom – RID, Aneksom 18 (Siguran prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju), Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, kao i Tehničkim instrukcijama za siguran prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju (ICAO Doc. 9284 AN/905), uključujući dodatke, izmjene i korekcije.

Predloženim odredbama u odnosu na važeći zakonski tekst, postiže se kontinuirano usklađivanje i sprovođenje postojećih propisa s rješenjima, normama i preporukama predviđenim međunarodnim ugovorima.

III. USAGLAŠENOST ZAKONA SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Tekst ovog zakona usaglašen je sa opštim principima Savjeta Evrope u ovoj oblasti, kao i sa rješenjima najbolje prakse, kako u okruženju tako i u drugim evropskim zemljama.

U cilju postepene harmonizacije u oblasti prevoza opasnih materija sa legislativom Evropske Unije, kako bi se ispunili prioriteti u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja i približili standardima koji se primjenjuju u EU, napominjemo da je osnovni tekst Zakona o prevozu opasnih materija usklađen sa sljedećim Direktivama:

- Direktiva 2008/68/EU o unutrašnjem prevozu opasnih materija (Directive 2008/68/EC of the European Parliament ad of the Council of 24. september 2008 on the inland transport of dangerous goods).

- Direktiva 95/50/EU o jedinstvenim postupcima kontrole prevoza opasnih materija na putu (Council Directive 95/50/EC of 6. october 1995 on uniform procedures for checks on the transport of dangerous goods by road),
- Direktiva 2004/112/EU kojom se Direktiva Vijeća 95/50/EZ o jedinstvenim postupcima provjere prevoza opasnih materija na putu prilagođava tehničkom napretku (Commission Directive 2004/112/EC adapting to technical progress Council Directive 95/50/EC on uniform procedures for checks on the transport of dangerous goods by road),
- Direktiva Savjeta 2014/28 EU od 26. februara 2014. godine o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje eksploziva za civilnu upotrebu na tržištu i nadzoru nad njim (Council Directive 93/15/EZ of 5 April 1993 on the harmonization of the laws of the member states relating to the making available on the market and of the supervision of explosives for civil uses).

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Odredba člana 1 - u članu 2 stav 1 tačka 2 izvršena je dopuna, tako što se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na organ državne uprave nadležan za poslove policije iz razloga što radnje koje se preduzimaju u odnosu na ove vrste opasnih materija zahtijevaju primjenu drugačijih metoda u odnosu na ostale. Poslije tačke 2 dodaje se tačka 3 iz razloga što dislokacija neeksploziranog ubojnog sredstva zahtjeva hitnost u postupanju pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova.

Odredba člana 2 - u članu 10 izvršeno je usklađivanje sa odredbama člana 2 ovog zakona u kom je skraćen naziv nadležnog organa.

Odredba člana 3 – u čl. 17, 18 i 51 izvršene su korekcije shodno promjenama nastalim u aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Odredba člana 4 - u članu 21 stav 1 posle tačke 6 dodaje se nova tačka kako bi se precizirali uslovi koje mora da posjeduje ambalaža u kojoj se pakuje opasna materija, u skladu sa ADR sporazumom.

Odredba člana 5 - Poslije člana 21 dodaje se novi član „**Prenosiva oprema pod pritiskom**“ koji propisuje donošenje podzakonskog akta koji će definisati bliže uslove za bezbjednost koje treba da ispunjava prenosiva oprema pod pritiskom, uslove koje mora da ispunjava pravno lice za ocjenjivanje usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom, postupak ocjenjivanja usaglašenosti prenosive opreme pod pritiskom, izgled znaka usaglašenosti, kao i obaveze proizvođača, uvoznika, distributera, vlasnika i korisnika. Napominjemo da je Ministarstvu unutrašnjih poslova-Direktoratu za zaštitu i spašavanje dostavljen Radni dokument komisije-Izvještaj za Crnu Goru br. SWD (2018) 150 od 17.04.2018. godine, u kojem je između ostalog navedeno da je u 2014. godini donijet Zakon o prevozu opasnih materija kojom prilikom, u pogledu usklađivanja sa pravnom tekočinom koja se odnosi na pokretnu opremu pod pritiskom, nije ostvaren napredak, shodno čemu je ovaj Direktorat ušao u proceduru izmjena i dopuna Zakona o prevozu opasnih materija, kako bi se postupilo po navedenom. U predlogu izmjena i dopuna Zakona o prevozu opasnih materija je unijet član 21a kojim je propisano da će svi uslovi koje treba da ispunjava prenosiva oprema pod pritiskom biti propisani od strane organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije (upućujuća norma). Naime, na osnovu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti („Sl. list CG“, broj 53/11) propisano je da je oblast prenosive opreme pod pritiskom nadležnost Ministarstva ekonomskog razvoja, te je i pomenuto ministarstvo donijelo Pravilnik o prenosivoj opremi pod pritiskom („Sl. list CG“, 01/16) kojim je na sveobuhvatan način riješena oblast prenosive opreme pod pritiskom, odnosno istim je u

potpunosti prenešena Direktiva br. 2010/35/EC od 16. juna 2010. godine. Imajući u vidu navedeno, navedenu direktivu ne treba prepoznati kroz Tabelu usklađenosti, jer nije u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, već kako je navedeno Ministarstva ekonomskog razvoja.

Odredba člana 6 - u članu 43 stav 2 tačka 7 izvršena je korekcija da bi se upodobila sa rokom važenja prevoza eksploziva shodno odredbi člana 49 zakona. U članu 43 stav 3 mijenja se kako bi se jasnije precizirali uslovi koje Ministarstvo može da odredi kao dodatni uslov za izdavanje odobrenja za prevoz opasnih materija. Takođe, u članu 43 dodaje se stav 4 kojim se predviđa da troškove prevoza eksploziva snosi podnositelj zahtjeva iz člana 44 stav 1 zakona, odnosno pošiljalac, prevoznik, organizator prevoza eksplozivne materije ili primalac eksplozvine materije, za čije se potrebe i vrši prevoz eksplozivne materije.

Odredba člana 7 - u članu 44 stav 2 tačka 7 izvršena je korekcija da bi se upodobila sa rokom važenja prevoza shodno odredbi člana 49 zakona. U stavu 3 tačka 2 briše se jer su iskustva iz regionala pokazala da je ova odredba nepotrebna, a ovo iz razloga više jer je nabavka eksplozivnih materija uređena Zakonom o eksplozivnim materijama. U stavu 3 tačka 4 mijenja se iz razloga što susjedna država ne mora da bude zemlja u kojoj se eksplozivna materija isporučuje, te u tom slučaju potrebno je odobrenje za tranzit preko teritorije susjedne države. Takođe, dosadašnja praksa je pokazala da pojedine susjedne zemlje izdaju samo jedan dokument, odnosno odobrenje. U stavu 3 tačka 5 briše se jer pošiljalac može da predstavlja o prevozu i uputstvo o posebnim mjerama bezbjednosti tek u momentu predaje eksplozivne materije prevozniku, te podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz eksplozivnih materija nije imao mogućnost pribaviti navedeni dokaz u periodu upravnog odlučivanja Ministarstva. Napominjemo, da se navedeni dokazi moraju nalaziti kod vozača, a kontrola o posjedovanju istih vrši se od strane inspekcije za eksplozivne materije, zapaljive materije, tečnosti i gasove, a shodno Pravilniku o sadržaju i obrascu zapisnika o inspekcijskom nadzoru nad prevozom opasnih materija u drumskom saobraćaju. U stavu 3 tačka 7 briše se jer podnositelj zahtjeva, takođe u periodu upravnog odlučivanja, nije bio u prilici da pribavi dokaz o obaveznom osiguranju vozila u saobraćaju za vozila koja prevoze opasne materije inostranih registracionih oznaka. Obaveza obezbjeđivanja ovog dokaza ostaje u članu 15 stav 1 tačka 6 ovog zakona.

Odredbe člana 8 - u članu 48 stav 2 tačka 9 izvršena je korekcija da bi se upodobila sa rokom važenja prevoza shodno odredbi člana 49 zakona. U stavu 3 tačka 4 briše se jer pošiljalac može da predstavlja o prevozu i uputstvo o posebnim mjerama bezbjednosti tek u momentu predaje eksplozivne materije prevozniku, te podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz eksplozivnih materija nije imao mogućnost pribaviti navedeni dokaz u periodu upravnog odlučivanja Ministarstva. Obaveza obezbjeđivanja ovog dokaza ostaje u članu 15 stav 1 tačka 7 ovog zakona. U stavu 3 tačka 9 briše se jer podnositelj zahtjeva takođe u periodu upravnog odlučivanja nije bio u prilici da pribavi dokaz o obaveznom osiguranju vozila u saobraćaju za vozila koja prevoze opasne materije inostranih registracionih oznaka. Obaveza obezbjeđivanja ovog dokaza ostaje u članu 15 stav 1 tačka 6 ovog zakona.

Odredba člana 9 – poslije člana 70 dodaje se član 70a. Osnov za donošenje člana 70a jeste potreba usklađivanja odredbi Zakona o prevozu opasnih materija sa tačkom 10.2 Aneksa 18 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Siguran prevoz opasnih materija vazdušnim saobraćajem, četvrti izdanje, 2011. Naime, ovom tačkom previđeno je da nadležna vazduhoplovna vlast, u ovom slučaju Agencija za civilno vazduhoplovstvo, vrši odobravanje programa obuke u oblasti prevoza opasnih materija za operatore vazduhoplova, poštanske operatore i sve ostale subjekte koji učestvuju u lancu prevoza. Poslije člana 70a dodaje se član 70b. Osnov za donošenje člana 70b jeste potreba usklađivanja odredbi Zakona o prevozu opasnih materija sa tačkom 4.6 poglavlja 4 Tehničkih instrukcija za siguran transport opasnih materija vazdušnim saobraćajem (ICAO Doc. 9284 AN/905), kao i da se zakonom precizno definiše postupak koji se odnosi na odobravanje instruktora u oblasti prevoza opasnih materija.

Odredba člana 10 - posle člana 73 dodaje se član 73a, shodno sugestijama i preporukama Evropske Komisije koje su prepoznate u Radnom dokumentu - Izvještaj za Crnu Goru 2018, a koji prati dokument Kominike Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomskom i socijalnom komitetu i Komitetu regiona Savjeta za prevoz opasnih materija. Poslije člana 73a dodaje se član 73b koji definiše nadležnosti savjeta za prevoz opasnih materija.

Odredbe člana 11 – u članu 82 stav 1 tačka 12 izvršeno je usklađivanje sa odredbom člana 2 ovog zakona u kome je skraćen naziv državnog organa.

Odredba člana 12 - propisan je rok od osam dana za stupanje na snagu ovog zakona.

ODREDBE

ZAKONA O PREVOZU OPASNIH MATERIJA KOJE SE MIJENJAJU

Izuzeće Član 2

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na prevoz opasnih materija: koji privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik obavlja za potrebe svojedjelatnosti u jednoj tehničko-tehnološkoj cjelini (fabrički krug i sl.); prevoznim sredstvima Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori.

Posebno mjesto za utovar i istovar Član 10

Utovar i istovar opasnih materija na željezničkim stanicama, u lukama i pristaništima, kao i na aerodromima vrši se na posebnim mjestima koje određuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove saobraćaja i pomorstva i organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Mjere u slučaju gubitka opasnih materija Član 17

U slučaju gubitka opasne materije prilikom prevoza, prevoznik je dužan da preduzme potrebne mjere da se ona pronađe i da o opasnosti koju predstavlja opasna materija obavijesti Ministarstvo i organ uprave nadležan za policijske poslove, a u zavisnosti od vrste i količine opasne materije i organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove.

Mjere u slučaju nezgode Član 18

U slučaju nezgode prevoznik je dužan da obezbijedi, prikupi i odstrani opasnu materiju ili da je na drugi način učini bezopasnom i o tome obavijesti Ministarstvo, a u zavisnosti od vrste i količine opasne materije i organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine, organ uprave nadležan za policijske poslove i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove.

Ako prevoznik nije u mogućnosti da ispale ili prosute opasne materije prikupi, odstrani, smjesti na određeno mjesto ili na drugi način obezbijedi, Ministarstvo će pozvati privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika, koje raspolaže tehničkim sredstvima za izvršenje takvog posla, da to uradi na račun prevoznika.

Ukoliko zbog kvara na prevoznom sredstvu ili u slučaju saobraćajnog udesa prosutu ili ispalu opasnu materiju treba pretovariti, pretovar vrši prevoznik van puta, pri čemu je dužan da preduzme potrebne mjere bezbjednosti, uz prisustvo organa uprave nadležnog za policijske poslove.

Ambalaža Član 21

Ambalaža mora da bude:

- 1) izrađena tako da obezbjeđuje zaštitu života i zdravlja ljudi i životne sredine prilikom prevoza opasne materije;
- 2) izrađena i zatvorena tako da spriječi gubitak sadržaja prilikom pripreme za prevoz i u uobičajenim uslovima prevoza opasne materije (zbog vibracija ili promjena temperature, vlažnosti ili promjene pritiska, nadmorske visine i sl.);
- 3) zajedno sa zaptivnom armaturom, u svim djelovima, dovoljno čvrsta i otporna i da garantuje zaptivenost u tokuprevoza;
- 4) zatvorena u skladu sa uputstvima proizvođača;
- 5) dovoljno otporna da podnese udarce i opterećenja do kojih dolazi za vrijemeprevoza, uključujući pretovar između prevoznih sredstava i između prevoznih sredstava i skladišta, kao i svako skidanje sa palete ili iz spoljašnje ambalaže zbog kasnijeg ručnog ili mašinskog rukovanja;
- 6) izrađena od materijala koji ne smije da stvara opasna jedinjenja sa opasnom materijom koja se u njoj nalazi;
- 7) ispunjava i druge uslove u skladu sa međunarodnim ugovorima.

Ako je opasna materija pakovana u ambalažu koja je osjetljiva na vlagu, teretni prostor u prevoznom sredstvu, u koji je takva ambalaža smještena, mora da bude zaštićen od vlage i pokriven nepropustljivom pokrivkom.

Odobrenje za prevoz eksplozivnih materija

Član 43

Odobrenje za prevoz eksplozivnih materija izdaje Ministarstvo.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke o proizvođaču, pošiljaocu, prevozniku i primaocu;
- 2) UN broj i klasifikacionu oznaku, podatke o ukupnoj količini eksplozivne materije po jedinici prevoza (bruto masa/neto masa) i način pakovanja;
- 3) podatke o prevoznom sredstvu (tip prevoznog sredstva, registarska oznaka i dr.);
- 4) naziv ulaznog, odnosno izlaznog graničnog prelaza;
- 5) mjesto utovara i istovara;
- 6) pravac kretanja (itinjerer);
- 7) dan i vrijeme početka prevoza;
- 8) broj sertifikata o ispravnosti prevoznog sredstva koje prevozi eksplozivne materije;
- 9) ime i prezime vozača i suvozača;
- 10) broj sertifikata o sposobljenosti vozača i suvozača za prevoz eksplozivnih materija.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana može da sadrži i posebne uslove ako je to neophodno zbog zaštite života i zdravlja ljudi, imovine i zaštite životne sredine.

Sadržina zahtjeva za prevoz eksplozivnih materija

Član 44

Zahtjev za izdavanje odobrenja za prevoz eksplozivnih materija podnosi pošiljalac, prevoznik, organizator prevoza opasne materije (špediter) ili primalac eksplozivne materije.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke oproizvođaču, pošiljaocu, prevozniku i primaocu;
- 2) UN broj i klasifikacionu oznaku, podatke o ukupnoj količini eksplozivne materije po jedinici prevoza (bruto masa/neto masa) i način pakovanja;
- 3) podatke oprevoznom sredstvu (tip prevoznog sredstva, registarska oznaka i dr.);
- 4) naziv ulaznog, odnosno izlaznog graničnog prelaza;
- 5) mjesto utovara i istovara;
- 6) pravac kretanja (itinjerer);
- 7) dan i vrijeme početka prevoza.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, podnositelj dostavlja sljedeću dokumentaciju:

- 1) uvoznu, dnosno izvoznu dozvolu (sertifikat krajnjeg korisnika);
- 2) odobrenje za nabavku izdato u skladu sa zakonom kojim se uređuju eksplozivne materije;
- 3) sertifikat o ispravnosti prevoznog sredstva koje prevozi eksplozivne materije;
- 4) odobrenje nadležnog organa susjedne države, ako se prevoz vrši van Crne Gore;
- 5) transportni dokument i pisana uputstva iz člana 12 ovog zakona;
- 6) sertifikat o sposobljenosti vozača i suvozača za prevoz eksplozivnih materija;
- 7) dokaz o obaveznom osiguranju u saobraćaju za vozila koja prevoze opasne materije, u skladu sa propisom kojim se uređuje obavezno osiguranje vozila u saobraćaju.

Ministarstvo može, po potrebi, u cilju zaštite života i zdravlja ljudi, imovine i životne sredine, od podnosioca zahtjeva tražiti i dodatne informacije vezane za prevoz te opasne materije.

Sadržina zahtjeva za prevoz radioaktivnog materijala

Član 48

Zahtjev za izdavanje odobrenja za prevoz radioaktivnog materijala podnosi pošiljalac, prevoznik, organizator prevoza opasne materije (špediter) ili primalac radioaktivnog materijala.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke o proizvođaču, pošiljaocu, prevozniku i primaocu;
- 2) podatke o privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku koji je izvršio pakovanje;
- 3) naziv i vrstu radioaktivnog materijala;
- 4) podatke o jačini izvora radioaktivnog zračenja (transportni indeks, pojedinačnu i ukupnu aktivnost radioaktivnog materijala);
- 5) podatke o prevoznom sredstvu (tip prevoznog sredstva, registrska oznaka i dr.);
- 6) naziv ulaznog, odnosno izlaznog graničnog prelaza;
- 7) mjesto utovara i istovara;
- 8) pravac kretanja (itinerer);
- 9) dan i vrijeme početka prevoza.
- 10) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, podnositelj dostavlja sljedeću dokumentaciju:
 - 11) dozvolu za obavljanje prometa radiaktivnog materijala;
 - 12) prepis odobrenja za proizvodnju, promet i korišćenje radioaktivnog materijala koji se prevozi;
 - 13) potvrdu o ispravnosti ambalaže;
 - 14) transportni dokument i pisana uputstva iz člana 12 ovog zakona;
 - 15) spisak posebne zaštitne opreme;
 - 16) uputstvo u slučaju akcidentne situacije;
 - 17) sertifikat o sposobljenosti vozača za prevoz radioaktivnog materijala;
 - 18) mišljenje pravnog lica koje ima dozvolu za obavljanje poslova zaštite od jonizujućeg zračenja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od jonizujućeg zračenja i radijaciona sigurnost;
 - 19) dokaz o obaveznom osiguranju u saobraćaju za vozila koja prevoze opasne materije, u skladu sa propisom kojim se uređuje obavezno osiguranje vozila u saobraćaju.

Organ nadležan za izdavanje odobrenja za prevoz radioaktivnog materijala može, po potrebi, u cilju zaštite života i zdravlja ljudi, imovine i životne sredine, od podnosioca zahtjeva tražiti i dodatne informacije vezane za prevoz te opasne materije.

Obavještenje o prevozu

Član 51

Imalac odobrenja za prevoz opasne materije dužan je da, najmanje 24 časa prije početka prevoza, obavijesti Ministarstvo, odnosno organ uprave nadležan za policijske poslove na graničnom prelazu preko kojeg se opasna materija prevozi, a kad je u pitanju prevoz radioaktivnog materijala i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Član 82

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) mjesto na kojem se vrši utovar ili istovar opasnih materija ne snabdije aparatima ili
- 2) ne obezbijedi neophodnu opremu za istovar ili istakanje opasne materije (član 19 stav 1 tačka 2);
- 3) ne ukloni opasne materije prosute prilikom istovara ili istakanja (član 19 stav 1 tačka 4);
- 4) ne očisti ili obavi dekontaminaciju prevoznog sredstva i teretnog prostora i ne obezbijedi da se nakon čišćenja ili dekontaminacije sa prevoznog sredstva uklone znakovi upozorenja, natpisi, oznake i listice za označavanje opasnosti (član 19 stav 1 tačka 5);
- 5) ne istovari ili istoči opasnu materiju na samo za to određeno i posebno opremljeno mjesto (član 19 stav 1 tačka 6);
- 6) opasnu materiju prevozi u istom prostoru sa životnim namirnicama, stočnom hranom, ljekovima i predmetima opšte upotrebe koji podliježu zdravstvenom nadzoru (član 20 stav 1);
- 7) ispraznjenu i neočišćenu ambalažu u kojoj su se nalazile opasne materije ne zatvori i ne označi na isti način kao da je napunjena opasnom materijom (član 22 stav 1);
- 8) prevozno sredstvo u kojima se prevozi ambalaža ne označi na isti način kao i prevozno sredstvo kojim se prevozi ambalaža napunjena opasnom materijom (član 22 stav 2);
- 9) ambalažu i prevozno sredstvo kojim se ne vrši prevoz opasnih materija označi znakovima upozorenja, natpisima, oznakama i listicama za označavanje opasnosti (član 24);
- 10) iz reda zaposlenih ne odredi ili po ugovoru ne angažuje, najmanje jedno lice zaduženo za bezbjednost prevoza opasnih materija (savjetnik za bezbjednost) (član 26 stav 1);
- 11) u roku od 15 dana od dana određivanja, odnosno angažovanja savjetnika za bezbjednost, Ministarstvu ne dostavi podatke o savjetniku za bezbjednost, kao i o svakoj promjeni tih podataka ne obavijesti Ministarstvo, u roku od pet dana (član 27 stav 1);
- 12) ne dostavi Ministarstvu, najkasnije do 1.marta tekuće godine za prethodnu godinu godišnji izvještaj iz člana 28 stav 1 tačka 9 ovog zakona (član 28 stav 2);
- 13) lica koja učestvuju u utovaru i istovaru opasnih materija u drumskom i željezničkom saobraćaju nemaju uvjerenje o sposobljenosti za vršenje poslova utovara i istovara opasnih materija (član 32);
- 14) o položenom ispitnu ne izda uvjerenje o stručnoj sposobljenosti za vozača i o izdatim uvjerenjima ne vodi evidenciju (član 37 stav 5);
- 15) najmanje 24 časa prije početka prevoza ne obavijesti Ministarstvo, odnosno organ uprave nadležan za policijske poslove na graničnom prelazu preko kojeg se opasna materija prevozi, a kad je u pitanju prevoz radioaktivnog materijala i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i zaštite životne sredine (član 51);
- 16) je opasne materije povjerio na prevoz vozaču koji ne posjeduje sertifikat o sposobljenosti za vozača (član 53);
- 17) prevozi opasne materije i sredstva za njihovo iniciranje zajedno u istom prostoru vozila (član 55 stav 2);
- 18) o pregledu vozila za prevoz opasnih materija ne sačini zapisnik (član 59 stav 3);
- 19) ne vodi evidenciju o izdatim sertifikatima o ispravnosti vozila za prevoz opasnih materija lice iz člana 57 stav 1 ovog zakona (član 62 stav 1);
- 20) vagone u kojima se prevoze opasne materije ne obilježi i označi znacima

upozorenja i oznakama za označavanje opasnosti (član 64 stav 3);

21) obavlja prevoz opasnih materija bez rješenja o izuzeću od zabrane (član 67 stav 2);

22) ne unese u operativni priručnik neophodna obavještenja potrebna zaposlenima za obavljanje poslova u prevozu opasnih materija (član 70 stav 2 tačka 2);

23) operativni priručnik ne dostavi licima koja obavljaju poslove prihvata i otpreme vazduhoplova, putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte i pružanja drugih zemaljskih usluga (član 70 stav 2 tačka 3);

24) ne obezbijedi da se u vazduhoplovu nalazi Uputstvo za reagovanje u vanrednim situacijama prilikom nezgoda vazduhoplova izazvanih opasnim materijama (ICAO Doc.9481AN/928) (član 70 stav 2 tačka 5);

25) ne čuva dokumentaciju o prevozu opasnih materija najmanje tri mjeseca i ne dostavi ih na zahtjev Agencije za civilno vazduhoplovstvo (član 70 stav 2 tačka 6);

26) o nesrećama i nezgodama vazduhoplova i drugim događajima koji ugrožavaju sigurnost vazduhoplova povezanim sa prevozom opasnih materija ne dostavi izvještaj Agenciji za civilno vazduhoplovstvo i nadležnim organima za poslove civilnog vazduhoplovstva države u kojoj se događaj desio (član 72).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 6.000 eura.

Primljeno:	05.11.2021		
Org. jed.	Klas. znak / Redni broj	Prilog	Vrijednost
	01-040/21-23450		

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Crna Gora

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Br: 02-03-14458

Podgorica, 02.11.2021. godine

**MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
-n/r ministra, gospodina mr Sergeja Sekulovića -**

Poštovani gospodine Sekuloviću,

Na osnovu Vašeg akta broj: 01-040/21-23450/21 od 20.10.2021. godine, kojim se traži mišljenje na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženi akt treba da definiše formiranje Savjeta, kako bi se obezbijedilo kontinuirano praćenje prevoza opasnih materija od svih relevantnih institucija u čijoj nadležnosti je predmetna oblast.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt i Izvještaj o analizi uticaja propisa utvrđeno je da za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Milojko Spajić

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	Ministarstvo unutrašnjih poslova
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija
1. Definisanje problema <ul style="list-style-type: none">- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?- Koji su uzroci problema?- Koje su posljedice problema?- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? <p>- Predloženi akt treba da definiše formiranje Savjeta, kako bi se obezbijedila kontinuirana saradnja svih nadležnih organa koji se na posredan ili neposredan način bave ovom djelatnošću i time stvorio zakonski okvir, odnosno obezbijedila mogućnost za jedinstveno praćenje prometa i prevoza opasnih materija na teritoriji Crne Gore, kao i definisanje upućujuće norme koja se tiče prenosive opreme pod pritiskom, kako bi se oblast prenosive opreme pod pritiskom podigla na veći stepen bezbjednosti.</p> <p>- Nepostojanje zakonskog okvira za formiranje Savjeta, kao i uređenja oblasti prenosive opreme pod pritiskom.</p> <p>- Nepostojanje koordinacije između državnih organa što je imalo za posledicu mogućnost nastanka akcidentnih situacija. Naime, oblast prevoza opasnih materija je multidisciplinarna oblast i zahtjeva učešće više državnih organa prilikom primjene odredbi zakona, a što je i prepoznato ovim predlogom zakona.</p> <p>- Smatramo da i pored uočenih nedostataka kod postojećeg Zakona o prevozu opasnih materija nije bilo oštećenih subjekata.</p> <p>- "Status quo" opcija nije prihvatljiva.</p>	
2. Ciljevi <ul style="list-style-type: none">- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.	
- Predloženim odredbama u odnosu na važeći zakonski tekst, postiže se:	

- a) kontinuirano praćenje prevoza opasnih materija od svih relevantnih institucija u čijoj nadležnosti je predmetna oblast, a što će biti omogućeno kroz rad Savjeta.
 - b) kontinuirano usklađivanje i sprovođenje postojećih propisa s rješenjima, normama i preporukama predviđenim međunarodnim ugovorima,
 - c) dalje usklađivanje sa novim promjenama koje su prisutne u drugim sistemskim propisima.
- Ne postoji cilj koji je potrebno uskladiti sa strategijom ili programom Vlade.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

- "Status quo" opcija nije prihvatljiva, a ovo iz razloga što postojeće stanje ne bi doprinijelo podizanju nivoa bezbjednosti u oblasti prevoza opasnih materija. Neregulatorna opcija nije prihvatljiva. Naime, povećanim brojem inspekcijskih nadzora ili medijskom kampanjom se ne bi obezbijedio veći nivo bezbjednosti, odnosno mogućnost strateškog upravljanja i međuinstitucionalne saradnje u dijelu praćenja prevoza i prometa eksplozivnih materija. Obaveza prepoznavanja Savjeta, kroz tekst Zakona, je posledica potrebe harmonizacije sa tekovinama EU iz predmetne oblasti, tako da se isključila mogućnost definisanja i rješavanja navedene problematike kroz donošenje Akcionog plana.

- Obaveza donošenja ovog zakona proizilazi iz Programa rada Vlade za 2021. godinu.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovaljnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktnе i indirektnе?**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurenca?**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Na privredne subjekte, druga pravna lica i preduzetnike koji obavljaju poslove vezane za prevoz opasnih materija, kao i na zaposlene u ovim privrednim subjektima koji učestvuju u ukupnom lancu manipulativnih radnji, odnosno poslova.

- Označeni zakon može da izazove neznatne troškove privrede. Naime, članom 43 Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija propisano je, između ostalog, da ministarstvo može da odredi dodatne uslove za prevoz ili posebne mjere bezbjednosti, ako procijeni da su neophodne u cilju zaštite ljudi, životne sredine ili okoline (pravac i vrijeme kretanja, pratnja pošiljaoca ili prevoznika ili pratnja pripadnika policije). Troškove snosi podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz opasnih materija. Napominjemo da Ministarstvo unutrašnjih poslova u sličnim situacijama nije zahtjevalo od podnosioca zahtjeva

obezbjedivanje dodatnih uslova za prevoz ili posebne mjere bezbjednosti, iz čega proizilazi da su to veoma rijetke situacije kada će ovo ministarstvo pribjeći primjeni citiranog člana, osim u situacijama kada procijeni da je bezbjednosna procjena takva da je neophodno obezbijediti dodatne uslove za prevoz ili posebne mjere bezbjednosti. Takođe, Tarifnim brojem 22 Zakona o administrativnim taksama ("Službeni list CG", br. 18/19) propisano je da za rješenje kojima se odobrava uvoz, izvoz, odnosno tranzit eksplozivnih materija i predmeta, naoružanja i vojne opreme, preko teritorije Crne Gore, potrebno je izdvojiti 50.00 evra, dok je prethodnim Zakonom o administrativnim taksama propisan iznos 10.00 evra po toni, za citirano rješenje, te je odredba propisana Tarifnim brojem 22 Zakona o administrativnim taksama u bitnom smanjila finansijska opterećenja svih privrednih društava u Crnoj Gori koja se bave prevozom opasnih materija. Napominjemo da je u 2019. i 2020. godini izdato 1684 rješenja po zahtjevu za prevoz eksplozivnih materija u unutrašnjem transportu, 500 rješenja po zahtjevu za prevoz eksplozivnih materija pri izvozu, tranzitu i uvozu i 497 rješenja po zahtjevu za transport naoružanja, vojne opreme i robe dvostrukе namjene. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija prepoznat je i član 70a kojim je, između ostalog, propisano da lica zaposlena kod prevoznika u vazdušnom saobraćaju, registrovanih poštanskih operatora koji preuzimaju pošiljke na teritoriji Crne Gore, organizatora prevoza opasnih materija (špeditera) i subjekata koji, u smislu Tehničkih instrukcija, učestvuju u prevozu opasnih materija u vazdušnom saobraćaju moraju završiti inicijalnu obuku i, svake dvije godine, obuku obnove znanja u skladu sa programom obuke iz oblasti prevoza opasnih materija u vazdušnom saobraćaju. Troškove za inicijalnu obuku i obuku obnove znanja snosi organizator, odnosno subjekat prevoza u vazdušnom saobraćaju i isti po kandidatu će biti oko 150.00 evra. Na godišnjem nivou Ministarstvo unutrašnjih poslova-Direktorat za zaštitu i spašavanje izdaje oko 10 odobrenja za prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju. Prevoz opasnih materija u Crnoj Gori se najčešće odvija drumskim saobraćajem, a u rijetkim situacijama vazdušnim saobraćajem. - Zakon nije smetnja stvaranju novih privrednih subjekata na tržištu, a time neće uticati ni na tržišnu konkureniju.

- Nema administrativnih opterećenja i označeni zakon neće stvoriti biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz bužeta Crne Gore za implementaciju propisa, a ovo iz razloga što predlogom Zakona nije predviđeno izdvajanje finansijskih sredstava.
- Obezbjedenje finansijskih sredstava nije potrebno jednokratno ili tokom određenog vremenskog perioda.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskog akta iz kojeg će proistekći finansijske obaveze.
- Implementacijom propisa neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore. Naglašavamo da se Tarifnim brojem 22 Zakona o administrativnim taksama već naplaćuju propisane takse iz oblasti prevoza opasnih materija.
- Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija i socijalnog staranja na predlog propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti**

- Nije bilo potrebe za korišćenjem eksterne ekspertize.
- Na osnovu člana 15 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovodenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija (“Službeni list Crne Gore”, br. 38/03, 42/11, 54/16 i 13/18), Ministarstvo unutrašnjih poslova, dana 16.04.2019. godine, uputilo je javni poziv zainteresovanoj javnosti da se uključi u postupak pripreme Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija i dostavi svoje inicijative, predloge, sugestije i komentare u pisanom i elektronskom obliku. Postupak konsultovanja je trajao 20 dana od dana objavljanja javnog poziva na internet stranici ministarstva i portalu e-uprave. Nakon isteka roka za konsultacije izvršen je uvid i konstatovano da nije bilo zainteresovanih subjekata u postupku konsultovanja zainteresovane javnosti, niti je bilo inicijativa, predloga, sugestija i komentara u postupku pripreme Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija. U prostorijama Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije je dana 08.05.2019. godine, održan okrugli sto, kojom prilikom nije bilo inicijativa, predloga, sugestija i komentara na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjeri biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**

- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Ne postoje prepreke za implementaciju propisa.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova, organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja i pomorstva, organ državne uprave nadležan za poslove obrazovanja, organ državne uprave za poslove zaštite životne sredine, organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i Agencija za civilno vazduhoplovstvo će u okviru utvrđenih nadležnosti kroz inspekcijski nadzor utvrditi da li se zakon primjenjuje.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova će na osnovu statističkog prikaza sačinjavati analize o ispunjenosti ciljeva. S tim u vezi, izvještaj Savjeta nadležnog za strateško upravljanje oblasti prevoza i prometa opasnih materija, broj izdatih odobrenja za prevoz opasnih materija, kao i izvještaji inspekcijskog nadzora će biti indikator prema kojima će se mjeriti ispunjenost ciljeva.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova zaduženo je za monitoring, kao i evaluaciju primjene propisa.

Datum i mjesto

Podgorica, 01.11.2021. god.

Starješina

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

Adresa: Bulevar revolucije 15
81 000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 481 301
fax: +382 20 481 301
www.kei.gov.me

Br: 01-004-907/21-2416/2

5. novembar 2021.

Za: MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
ministru Sergeju Sekuloviću
Veza: Dopis br: 01-040/21-24910

Predmet: **Mišljenje o usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija s pravnom tekovinom EU**

Poštovani,

Dopisom broj 01-040/21-24910 od 5. novembra 2021. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija s pravnom tekovinom Evropske unije**.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade Crne Gore („Sl. list CG“, br. 3/12, 31/15, 48/17 i 62/18) Kancelarija za evropske integracije je saglasna sa navodima u obrascu usklađenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

GLAVNA PREGOVARAČICA
Zorka Kordić
Zorka Kordić

Prilog:

- Izjava i tabela usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija s pravnom tekovinom EU

Dostavljeno:

- Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- a/a

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

	Identifikacioni broj Izjave	MUP/IU/PZ/21/05
1. Naziv nacrta/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Amendments to the Law on Transport of Dangerous Goods	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo unutrašnjih poslova	
- Sektor/odsjek	Direktorat za zaštitu i spašavanje	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	v.d. generalnog direktora Miodrag Bešović, 020 481 801 miodrag.besovic@mup.gov.me mup.emergency@t-com.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Zoran Drašković, 067 189 365 zoran.draskovic@mup.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlašćenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	
4. Usklađenost nacrta/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSP-a s kojima se usklađuje propis		
Glava IV Sloboda kretanje roba, član 18		
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSP-a		
☒	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjerenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSP-a		
5. Veza nacrta/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2021-2023	
- Poglavlje, potpoglavlje	Poglavlje 24, Pravda, sloboda i bezbjednost, 1. Planovi i potrebe, 1.2. Zakonodavni okvir, C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminal	
- Rok za donošenje propisa	2021/IV	
- Napomena	/	
6. Usklađenost nacrta/predloga propisa s pravnom tekvinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje mjere Unije, Glava II, Slobodno kretanje roba, član 28 i 29 / TFEU, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title II, Article 28 and 29;		
<u>Potpuno usklađeno / fully harmonized</u>		

b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije

31995L0050

Direktiva Savjeta 95/50/EZ od 6. oktobra 1995. o jedinstvenim postupcima nadzora prevoza opasnih materija na putevima / Council Directive 95/50/EC of 6 October 1995 on uniform procedures for checks on the transport of dangerous goods by road, OJ L 249, 17.10.1995.

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32004L0112

Direktiva Komisije 2004/112/EZ od 13. decembra 2004. kojom se Direktiva Savjeta 95/50/EZ o jedinstvenim postupcima provjere prevoza opasnih materija na putevima prilagođava tehničkom napretku (Tekst značajan za EGP) / Commission Directive 2004/112/EC of 13 December 2004 adapting to technical progress Council Directive 95/50/EC on uniform procedures for checks on the transport of dangerous goods by road (Text with EEA relevance), OJ L 367, 14.12.2004.

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi utvrđivanja stepena njegove usklađenosti.

6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrta/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti

Predlog zakona je djelimično usklađen sa Direktivom 31995L0050 u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prekogranične saradnje nadležnih tijela Crne Gore i država članica EU. Potpuna usklađenost će se postići donošenjem izmjenama i dopuna predmetnog zakona, iste su predviđene za IV kvartal 2025.

Predlog zakona je djelimično usklađen sa Direktivom 32004L0112 u dijelu koji se odnosi na prekršaje utvrđene po kategorijama rizika. Potpuna usklađenost će se postići donošenjem izmjena i dopuna zakona, istim će se ove kategorije predvidjeti kroz kaznene odredbe, predmetne izmjene su predviđene za IV kvartal 2025.

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu

8. Navesti pravne akte Savjeta Europe i ostale izvore međunarodnog prava korištene pri izradi nacrta/predloga propisa

1. Evropski sporazum o međunarodnom drumskom prevozu opasnih materija *ADR sporazumom) sa njegovim sastavnim djelovima, prilozima A i B
2. Aneks 18 (Siguran prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju) Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, kao i tehničkim instrukcijama za siguran prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju (ICAO Doc. 9284 AN/904)

1. European Agreement concerning the international Carriage of Dangerous Goods (Adr Agreement) with its component parts, attachments A and B;
2. Annex 18 (Safe transport of dangerous materials by air) Convention of international Civil Aviation, and technical instructions for the safe transport of dangerous materials by air ICAO Doc. 9284 AN/905), including additions, amendments and corrections.

9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Europe i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)

Navedeni izvori prava prevedeni su na crnogorski jezik.

10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija preveden je na engleski jezik.

11.Učešće konsultanata u izradi nacrta/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija nije bilo učešća

konsultanata.

Potpis / ovlašćeno lice obrađivača propisa

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/a/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

Potpis / glavna pregovaračica

Datum:

**TABELA
USKLAĐENOSTI**

1. Identifikacioni broj (IB) nacrta/predloga propisa	1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrta/predloga propisa na Vladi							
MUP/TU/PZ/21/05	MUP/IU/PZ/21/05							
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka								
Direktiva Savjeta 95/50/EZ od 6. oktobra 1995. o jedinstvenim postupcima nadzora prevoza opasnih materija na putevima- 31995L0050								
Direktiva Komisije 2004/112/EZ od 13. decembra 2004. kojom se Direktiva Savjeta 95/50/EZ o jedinstvenim postupcima provjere prevoza opasnih materija na putevima prilagođava tehničkom napretku (Tekst značajan za EGP)- 32004L0112								
3. Naziv nacrta/predloga propisa Crne Gore								
Na crnogorskom jeziku	Na engleskom jeziku							
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	Proposal for the Law on Amendments to the Law on Transport of Dangerous Goods							
4. Usklađenost nacrta/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije								
a)	b)	c)	d)	e)				
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrta/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrta/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune uskladjenosti				
Direktiva 95/50/EZ								

	<p>Član 1. 1. Ova se Direktiva primjenjuje na kontrole koje države članice</p>	<p>Član 1 U Zakonu o prevozu opasnih materija („Službeni list CG“, br. 33/14 i 13/18) član 2 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) prevoznim sredstvima organa državne uprave nadležnog za policijske poslove, Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih</p>		Materija je regulisana i	
--	---	--	--	--------------------------	--

<p>sprovode u drumskom prevozu opasnih materija vozilima koja putuju njihovim teritorijem ili ulaze na njega iz treće zemlje.</p> <p>Ne primjenjuje se na prevoz materija vozilima koja pripadaju ili su u nadležnosti oružanih snaga.</p> <p>2. Ova Direktiva, međutim, ne utiče na pravo država članica da, uz dužno poštivanje prava zajednice, provode kontrole unutrašnjeg i međunarodnog prevoza opasnih materija na njihovoj teritoriji vozilima koje ne obuhvata ova Direktiva.</p>	<p>država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori;“.</p> <p>Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:</p> <p>„3) prevoznim sredstvima organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja (udaljem tekstu: Ministarstvo) prilikom prevoza neeksplodiranih ubojnih sredstava.“</p> <p style="text-align: center;">Izuzeće Član 2</p> <p><i>Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na prevoz opasnih materija:</i></p> <p>1) koji privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik obavlja za potrebe svoje djelatnosti u jednoj tehničko-tehnološkoj cjelini (fabrički krug i sl.);</p> <p>„2) prevoznim sredstvima organa državne uprave nadležnog za policijske poslove, Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori;“.</p> <p>„3) prevoznim sredstvima organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja (udaljem tekstu: Ministarstvo) prilikom prevoza neeksplodiranih ubojnih sredstava.“</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>čl.77 st.2 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18)</p>
---	---	--------------------------	--

<p>Član 2.</p> <p>U smislu ove Direktive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'vozilo' znači svako motorno vozilo namijenjeno za vožnju drumom, dovršeno ili nedovršeno, opremljeno s najmanje četiri točka i čija najveća konstrukcionalna brzina prelazi 25 km/h, uključujući s njegovim prikolicama, s izuzetkom vozila koja se kreću šinama, traktora za poljoprivrednu i šumarstvo i svih pokretnih mašina, - 'prevoz' znači svaku aktivnost drumskog prevoza koja se u cijelini ili djelomično izvrši javnom drumom na teritoriju države članice, uključujući utovar i istovar robe koji su obuhvaćeni Direktivom 94/55/E), ne dirajući u rješenja predviđena zakonima zemalja članica u pogledu odgovornosti u vezi s takvim aktivnostima, - 'preduzeće' znači svaku profitno ili neprofitno fizičko ili pravno lice, profitno ili neprofitno udruženje ili grupu lica bez pravne sposobnosti kao i svako tijelo u okviru javne vlasti, bilo da posjeduje pravnu sposobnost ili zavisi o tijelu koje posjeduje takvu pravnu sposobnost, koje prevozi, utovara ili istovara opasne materije ili nalaže njihov prevoz, kao i ona koja privremeno skladište, prikupljaju, pakuju ili vrše isporuku takvih materija u okviru svoje prevozničke djelatnosti, a nalaze se na teritoriji Zajednice, 		Potpuno usklađeno	Definicije su propisane čl.5, st.1,tač.3,6,7,8 ,9 i st.2 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18)	
<p>Član 2.</p> <p>U smislu ove Direktive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'opasna materija' znači opasnu materiju koja je definisana kao takva u Direktivi 94/55/EZ, 	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Definicija je propisana čl.3 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18), kao i ADR sporazumom -	

			Evropskim sporazumom o međunarodnom prevozu opasnih materija u drumskom saobraćaju i RID pravilnikom - Pravilnikom o međunarodnom prevozu opasnih materija željeznicom, čije odredbe je Crna Gora u cijelosti preuzeila	
- 'kontrola' znači svaku kontrolu, nadzor, pregled, provjeru ili službeni postupak koje sprovode nadležna tijela radi garantovanja sigurnosti prevoza opasnih materija.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Definicija je posredno propisana čl.77 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18)	
Član 3. 1. Države članice garantuju da se na reprezentativnom dijelu pošiljki opasnih materija koje se prevoze drumom vrše kontrole utvrđene ovom Direktivom radi provjere njihove usklađenosti sa zakonima koji uređuju drumski prevoz opasnih materija. 2. Takve kontrole vrše se na teritoriju države članice u skladu s	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je regulisana čl.77 st.2	

<p>članom 3. Regulative (EEZ-a) br. 4060/89 i članom 1. Regulative (EE)-a) br. 3912/92.</p> <p>Član 4.</p> <p>1. U sprovođenju kontrola koje su predviđene ovom Direktivom države članice upotrebljavaju kontrolne liste iz priloga I. Primjerak takve kontrolne liste ili potvrde iz koje je vidljiv rezultat kontrole, a koju sastavlja tijelo koje je sprovedlo kontrolu, uručuje se vozaču vozila i pokazuje se na zahtjev radi pojednostavljivanja ili izbjegavanja, gdje je to moguće, dalnjih kontrola. Ovaj stav ne dovodi u pitanje pravo država članica da sprovode specifične mjere detaljne kontrole.</p> <p>2. Kontrole se sprovode nasumice i pokrivaju najširi mogući dio drumske mreže.</p> <p>3. Mjesta odabrana za takve kontrole moraju omogućavati da se kod vozila za koja je ustanovljena povreda ista može otkloniti ili, ukoliko to nadležno tijelo koje sprovodi kontrolu smatra prikladnim, da se vozila mogu isključiti iz saobraćaja na mjestu zaustavljanja ili na mjestu koje je to tijelo odredilo da se ne ugrožava sigurnost.</p> <p>4. Gdje je to prikladno i pod uslovom da ne ugrožava sigurnost, mogu se uzeti uzorci materija koje se prevoze radi ispitivanja u laboratorijama koje je ovlastilo nadležno tijelo.</p> <p>5. Kontrole ne smiju prijeći razumne vremenske okvire.</p>		Potpuno usklađeno	Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18) i čl.3 i 4 Pravilnika o sadržaju i obrascu zapisnika o inspekcijskom nadzoru nad prevozom opasnih materija u drumskom saobraćaju, (Sl.list CG, br. 58/14)	
<p>Član 5.</p> <p>Ne dovodeći u pitanje druge kazne koje se mogu izreći, nadležna tijela koja vrše kontrolu mogu vozila kod kojih je utvrđena jedna ili više povreda pravila o drumskom prevozu opasnih materija, naročito povreda popisanih u Prilogu II., isključiti iz saobraćaja na mjestu zaustavljanja ili na mjestu koje je to tijelo odredilo i zatražiti da se prije nastava vožnje otklone povrede ili se nad njima sprovode druge odgovarajuće mjere, zavisno od okolnosti ili sigurnosnim zahtjevima, uključujući i, prema potrebi, odbijanje ulaska takvim vozilima u</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Djelimično	Materija je djelimično regulisana čl.78 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18), a	

Zajednicu.		usklađeno	potpuna usklađenost u dijelu koji se odnosi na prekršaje utvrđene po kategorijama rizika iz Priloga II če se postići donošenjem izmjena i dopuna ovog zakona, kojima će se ove kategorije predviđjeti kroz kaznene odredbe	IV kvartal 2025
<p>Član 6.</p> <p>1. Kontrole se mogu sprovoditi i u prostorijama preduzeća kao preventivna mjera ili kada su tokom kontrole na drumu bile ustanovljene povrede koje ugrožavaju sigurnost prevoza opasnih materija.</p> <p>2. Svrha ovakvih kontrola je garantovati da su sigurnosni uslovi koji se odnose na drumski prevoz opasnih materija usklađeni s odgovarajućim zakonima.</p> <p>Kada se ustanovi jedna ili više povreda, naročito one koje se popisane u Prilogu II., u vezi s drumskim prevozom opasnih materija,</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Djelimično usklađeno	Materija je djelimično regulisana čl.79 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18), če se postići donošenjem izmjena i dopuna ovog	IV kvartal 2025

povrede predmetnog prevoza moraju biti otklonjene prije nego što vozilo napusti preduzeće ili se sprovode druge odgovarajuće mjere.			zakona, kojima će se ove kategorije predvidjeti kroz kaznene odredbe	
<p>Član 7.</p> <p>1. Države članice pomažu jedna drugoj radi sprovođenja odredbi ove direktive.</p> <p>Teške ili ponovljene povrede koje ugrožavaju sigurnost prevoza opasnih materija, a počini ih strano vozilo ili preduzeće, moraju odmah biti prijavljene nadležnim tijelima u državi članici u kojoj je vozilo registrovano ili gdje se nalazi sjedište preduzeća.</p> <p>Nadležna tijela država članica u kojima je došlo do teških ili ponovljenih povreda mogu zatražiti od nadležnih tijela države članice u kojoj je vozilo registrovano ili gdje se nalazi sjedište preduzeća da preduzme odgovarajuće mjere u odnosu na počinitelja ili počinitelje.</p> <p>Potonja nadležna tijela obavještavaju nadležna tijela države članice u kojoj su ustanovljene povrede o svim mjerama koje su preduzete u vezi s prevoznikom ili preduzećem.</p> <p>Član 8.</p> <p>Ukoliko se na temelju nalaza kontrole na putu vozila registrovanog u drugoj državi članici može opravdano pretpostaviti da je došlo do teških ili ponovljenih povreda koje se ne mogu ustanoviti tokom te kontrole zbog nepostojanja potrebnih podataka, nadležna tijela predmetnih država članica međusobno se pomažu radi pojašnjenja nastale situacije. Kada nadležna država članica u tu svrhu sproveđe kontrolu u preduzeću, mora o rezultatima službeno obavijestiti drugu državu članicu.</p>	<p>Član 9</p> <p>Poslije člana 73 dodaje se novi član koji glasi:</p> <p>„Savjet</p> <p>Član 73a</p> <p>Radi strateškog upravljanja i međuinstitucionalne koordinacije u oblasti prevoza opasnih materija, Vlada obrazuje savjet (u daljem tekstu: Savjet).</p> <p>Savjet čine predstavnici Ministarstva, organa državne uprave nadležnih za poslove saobraćaja i pomorstva, ekonomije, zaštite prirode i životne sredine i policijske poslove, nezavisnog pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kao i stručnjaci za oblast prevoza opasnih materija.</p> <p>Savjet ima predsjednika i devet članova.</p> <p>Predsjednika i članove Savjeta na predlog Ministarstva imenuje Vlada.</p> <p>Savjet se obrazuje na vrijeme od pet</p>	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenos u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje konkretnе prekogranične saradnje nadležnih tijela Crne Gore i država članica će se postići donošenjem izmjena i dopuna zakona kojima će se	IV kvartal 2025

	<p>godina.</p> <p style="text-align: center;">Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta vrši Ministarstvo.</p> <p style="text-align: center;">Organizacija Savjeta bliže se uređuje poslovnikom o radu Savjeta.“</p> <p style="text-align: center;">Član 10</p> <p>Poslije člana 73a dodaje se novi član koji glasi:</p> <p>„Nadležnost Savjeta</p> <p style="text-align: center;">Član 73b</p> <p style="text-align: center;">Savjet:</p> <p class="list-item-l1">2) predlaže mjere za poboljšanje stanja prevoza opasnih materija po vrstama prevoza;</p> <p class="list-item-l1">6) inicira donošenje, odnosno izmjenu propisa iz oblasti prevoza opasnih materija radi usklađivanja sa međunarodnim propisima iz oblasti prevoza opasnih materija;</p> <p class="list-item-l1">7) ostvaruje saradnju sa organima državne uprave i međunarodnim institucijama radi razmjene stručnih informacija koje se odnose na prevoz opasnih materija;</p> <p class="list-item-l1">8) dostavlja izvještaj o stanju u oblasti prevoza opasnih materija Vladi, najmanje jednom godišnje;</p> <p class="list-item-l1">9) donosi poslovnik o svom radu.“</p>	stvoriti pravni osnov za regulisanje ove oblasti	
--	---	--	--

<p>Član 9.</p> <p>1. Svaka država članica šalje Komisiji za svaku kalendarsku godini i ne kasnije od dvanaest mjeseci po isteku te godine izvještaj sastavljen u skladu sa obrascem iz Priloga III. o primjeni ove Direktive, uključujući i sljedeće detalje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako je to moguće, utvrđenu ili procijenjenu količinu opasnih materija prevezenu drumom (u prevezenim tonama ili u tonskim kilometrima) - broj sprovedenih kontrola - broj vozila na kojima je sprovedena kontrola s obzirom na mjesto registracije (domaća vozila, vozila registrovana u drugim državama članicama ili u trećim zemljama) - broj i vrstu zabilježenih povreda - vrstu i broj izrečenih kazni. <p>2. Komisija će Evropskom parlamentu i Savjetu po prvi put 1999., a zatim svake tri godine, poslati izvještaj o tome kako države članice primjenjuju ovu Direktivu navodeći podatke u skladu sa stavkom 1. gore.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana čl.81 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18) i čl.2,3 i 4 Pravilnika o sadržaju i obrascu zapisnika o inspekcijskom nadzoru nad prevozom opasnih materija u drumskom saobraćaju, (Sl.list CG, br. 58/14)</p>	
<p>Član 10.</p> <p>1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive do 1. januara 1997. One o tome odmah obavještavaju Komisiju. Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadrže upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputstvo. Načine tog upućivanja određuju države članice.</p> <p>2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst najvažnijih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

Direktiva. Član 11. Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u Službenom listu Evropske zajednice. Član 12. Ova je Direktiva upućena državama članicama.				
Priloge I-III mijenja Direktiva 32004L0112				
Direktiva 2004/112/EZ				
Član 1 Direktiva 95/50/EZ izmjenjuje se i dopunjava kako slijedi: Prilozi I., II. i III. zamjenjuju se Prilozima I., II. i III. ovoj Direktivi.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 2 1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije godinu dana nakon njene objave. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba i koreacijsku tabelu između tih odredaba i ove Direktive. Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadrže uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takvo uputstvo. Države članice određuju načine tog upućivanja. 2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 3 Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.				
Član 4 Ova je Direktiva upućena državama članicama.				
PRILOG I. LISTA PROVJERE 1. Mjesto provjere 2. Datum				Materija je

<p>3. Vrijeme</p> <p>4. Oznaka države i registracijski broj vozila</p> <p>5. Oznaka države i registracijski broj prikolice/poluprikolice</p> <p>6. Preduzeće koja obavlja prevoz/adresa</p> <p>7. Vozač/pomoćnik vozača</p> <p>8. Pošiljalac, adresa, mjesto utovara 1 2</p> <p>1 Ispunjava se samo ako je od važnosti za prekršaj.</p> <p>2 Navodi se pod rubrikom 'napomene' za prevoz skupnog tereta.</p> <p>3 Provjera vidljivih prekršaja.</p> <p>9. Primaoc, adresa, mjesto istovara 1 2</p> <p>10. Ukupna količina opasne materije po prevoznoj jedinici</p> <p>11. Prekoračena granica količine prema tački 1.1.3.6. ADR-a da ne</p> <p>12. Način prevoza u rasutom stanju zapakovano</p> <p>Dokumenti u vozilu</p> <p>13. Dokument o prevozu provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>14. Uputstva u pisanom obliku provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>15. Bilateralni/multilateralni sporazum/ provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo državna dozvola</p> <p>16. Potvrda o homologaciji vozila provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>17. Potvrda o sposobljenosti vozača provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>Prevoz</p> <p>18. Materija s dozvolom za prevoz provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>19. Vozila s dozvolom za robu koja se prevozi provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>20. Odredbe koje se odnose na vrstu prevoza provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo (u rasutom stanju, zapakirano, spremnik)</p> <p>21. Zabrana prevoza kombinovanog tereta provjereno ustanovljen</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>regulisana čl.77 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18) i čl.3 i 4 Pravilnika o sadržaju i obrascu zapisnika o inspekcijskom nadzoru nad prevozom opasnih materija u drumskom saobraćaju, (Sl.list CG, br. 58/14)</p>	
--	----------------------------------	--------------------------	--	--

<p>prekršaj neprimjenjivo</p> <p>22. Utovaranje, učvršćivanje tereta i rukovanje provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>23. Curenje robe ili oštećena ambalaža provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>24. Oznaka UN na ambalaži/cistijerni provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo (tačka 6 ADR-a)</p> <p>25. Oznaka ambalaže (npr. UN) i naljepnica provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo (tačka 5.2 ADR-a)</p> <p>26. Naljepnica na cistijerni/vozilu (tačka 5.3.1 ADR-a) provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>27. Oznaka vozila/transportne jedinice provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo (narančasta ploča, elev. temp.) (tačka 5.3.2-3 ADR-a)</p> <p>Oprema u vozilu</p> <p>28. Sigurnosna oprema za opštu primjenu provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo utvrđena ADR-om</p> <p>29. Oprema u skladu s materijom koja se prevozi provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>30. Ostala oprema navedena u uputstvima u provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo pisanim obliku</p> <p>31. Aparat(-i) za gašenje požara provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>39. Najteža kategorija rizika ustanovljenih prekršaja, ako takva postoji provjereno ustanovljen prekršaj neprimjenjivo</p> <p>40. Napomene</p> <p>.....</p> <p>41. Ovlašćeno tijelo/službenik koji je izvršio provjeru</p> <p>.....</p>			
PRILOG II.			

<p>PREKRŠAJI</p> <p>U smislu ove Direktive niže navedeni nepotpuni popis podijeljen u tri kategorije rizika (pri čemu je Kategorijal. najozbiljnija) upućuje na to što se smatra prekršajem.</p> <p>Određivanje odgovarajuće kategorije rizika mora uzimati u obzir posebne okolnosti te biti ostavljeno na volju tijela nadležnog za kontrolu/drumskog službenika.</p> <p>Propusti koji nisu navedeni na popisu rizičnih kategorija klasifikuju se u skladu s opisima kategorija.</p> <p>U slučaju nekoliko prekršaja po jedinici prevoza, u svrhu izvještavanja (Prilog III. ovoj Direktivi) u obzir se uzima samo najozbiljniju kategoriju rizika (prema tački 39. Priloga I. ovoj Direktivi).</p> <p>1. Kategorija rizika I.</p> <p>Ukoliko nepoštovanje odgovarajućih odredbi ADR-a uzrokuje visok rizik od smrti, ozbilne tjelesne ozljede ili značajne štete po okolini, takvo bi nepoštovanje u normalnim okolnostima vodilo poduzimanju hitnih i odgovarajućih korektivnih mjera poput povlačenja vozila iz saobraćaja.</p> <p>Prekršaji su:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Zabrana prevoza opasnih materija koja se prevozi 2. Istjecanje opasnih materija 3. Prevoz na zabranjen način ili neodgovarajućim prevoznim sredstvom 4. Prevoz rasutoga tereta u prostoru koji nije strukturno upotrebljiv 5. Prevoz u vozilu bez odgovarajuće potvrde o homologaciji 6. Vozilo više nije u skladu sa standardima homologacije i predstavlja neposrednu opasnost (inače predstavlja kategoriju rizika II.) 7. Korištenje nepropisne ambalaže 8. Ambalaža nije u skladu sa odgovarajućim uputstvima o pakovanju 9. Nepoštovanje posebnih odredbi za kombinovanu ambalažu 10. Nepoštovanje pravila koja se tiču učvršćivanja i smještanja tereta 11. Nepoštovanje pravila koja se tiču kombinovane ambalaže 	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Materija je djelimično regulisana čl.78, st.1 i 2, 82 i 83 Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18), a potpuna usklađenost u dijelu koji se odnosi na prekršaje utvrđene po kategorijama rizika iz Priloga II će se postići</p>	<p>IV kvartal 2025</p>
---	----------------------------------	-----------------------------	--	------------------------

<p>12. Nepoštovanje dopuštenih nivoa punjenja prostora ili ambalaže</p> <p>13. Nepoštovanje odredbi o ograničavanju količine koja se prevozi u jednoj prevoznoj jedinici</p> <p>14. Prevoz opasnih materija bez odgovarajućeg oznake o njenom postojanju (npr. dokumenata, oznake i naljepnice na ambalaži, naljepnica i oznaka na vozilu)</p> <p>15. Prevoz bez naljepnica i oznaka na vozilu</p> <p>16. Nepostojanje podataka od važnosti za materija koja se prevozi, a koji omogućuju određivanje prekršaja I. kategorije rizika (npr. oznaka UN-a, tačan naziv prevoznika, grupa ambalaže)</p> <p>17. Vozač ne posjeduje važeću potvrdu o sposobljenosti</p> <p>18. Korištenje vatre ili nezaštićenog svjetla</p> <p>19. Nepoštovanje zabrane pušenja</p> <p>2. Kategorija rizika II.</p> <p>Ukoliko nepoštovanje odgovarajućih odredbi ADR-uzrokuje rizik od tjelesne ozljede ili štete po okolinu, takvo bi nepoštovanje u normalnim okolnostima vodilo preduzimanju odgovarajućih korektivnih mjera poput zahtjeva za uklanjanjem utvrđene nepravilnosti na mjestu gdje se sprovodi kontrola, ako je to moguće i prikladno, ali najkasnije pri okončanju trenutnog prevoznog pravca.</p> <p>Prekršaji su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transportna jedinica sastoji se od više od jedne prikolice/poluprikolice 2. Vozilo više nije u skladu sa standardima homologacije, ali ne predstavlja neposrednu opasnost 3. Vozilo ne prevozi potrebne aparate za gašenje požara spremne za korištenje; aparat za gašenje požara može se još uvijek smatrati spremnim za korištenje ukoliko nedostaju samo propisani pečat i/ili datum isteka valjanosti; međutim, to je neprimjenjivo ukoliko je očito da se aparat za gašenje požara više ne može koristiti, npr. mjerni uređaj pritiska prikazuje 0. 4. Vozilo ne prevozi opremu propisanu ADR-om ili uputstva u 			<p>donošenjem izmjena i dopuna ovog zakona, kojima će se ove kategorije predvidjeti kroz kaznene odredbe</p>
--	--	--	--

<p>pisanom obliku</p> <p>5. Nepoštovanje datuma testiranja i kontrole i rokova upotrebe ambalaže, kontejnera za rasuti teret ili velike ambalaže</p> <p>6. Prevoz zapakovanog tereta s oštećenom ambalažom, kontejnera za rasuti teret ili velike ambalaže ili prevoz oštećene nečiste prazne ambalaže</p> <p>7. Prevoz zapakovane robe u prostoru koji nije strukturno upotrebljiv</p> <p>8. Prostori/rezervoari (uključujući i one koji su prazni i neočišćeni) nisu zatvoreni na prikladan način</p> <p>9. Prevoz kombinovane ambalaže s vanjskom ambalažom koja nije zatvorena na propisan način</p> <p>10. Nepravilno korištenje naljepnica ili oznaka.</p> <p>11. Uputstva u pisanom obliku koje su u skladu s ADR-om ne postoje ili se ne odnose na robu koja se prevozi</p> <p>12. Vozilo nije pod odgovarajućim nadzorom ili nije parkirano na odgovarajući način.</p> <p>3. Kategorija rizika III.</p> <p>Ukoliko nepoštovanje odgovarajućih odredbi uzrokuje nizak rizik od tjelesne ozljede ili štete po okolinu i ukoliko se odgovarajuće korektivne mjere ne moraju preduzeti na licu mjesta, već se od preduzeća može zahtijevati da ih poduzme kasnije.</p> <p>Prekršaji su:</p> <p>1. Dimenzije naljepnica ili veličina slova, crteža ili simbola na naljepnicama nisu u skladu s propisima</p> <p>2. Nepostojanje podataka u dokumentaciji o prevozu, osim onih koji su u kategoriji rizika I. pod tačkom 16.</p> <p>3. Potvrda o sposobljenosti vozača ne nalazi se u vozilu, no postoje dokazi da ju vozač posjeduje.</p>			
		<p>Materija je regulisana čl.81, st.2,3 i 4</p>	

<p>PRILOG III.</p> <p>PRIMJER STANDARDNOG OBRASCA)A I) VJEŠTAJ O PREKRŠAJIMA I KA) NAMA KOJE SE ŠALJE KOMISIJI</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Zakona o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/18) i čl.2, 3 i 4 Pravilnika o sadržaju i obrascu zapisnika o inspekcijskom nadzoru nad prevozom opasnih materija u drumskom saobraćaju, (Sl.list CG, br. 58/14)</p>	
---	----------------------------------	--------------------------	--	--

	MJESTO REGISTRACIJE			Ukupan Broj			
	Država nadzor a	Druge države članice EU	Treće zemlje				
<u>Broj prevoznih jedijica pregledanih na osnovu sadržaja tereta 8 i ADR)</u>							
<u>Broj prevoznih jedijica koji nijesu u skladu sa ADR-om</u>							
<u>Broj prevoznih jedijica isključenih izsaobraćaja</u>							
<u>Broj utvrđenih povreda obzirom na kategoriju rizika</u>	<u>Katego rija rizika I</u>						
	<u>Katego rija rizika II</u>						
	<u>Katego rija rizika III</u>						
<u>Broj izrečenih kazni s obzirom na vrstu kazne</u>	<u>Opome na</u>						
	<u>Kazna</u>						
	<u>Drugo</u>						

NADZOR PREVOZA OPASNIH MATERIJA U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU		
Procijenjena ukupna količina opasnih materija u drumskom saobraćaju t	ili..... t.km

PREDLOG ZAKLJUČAKA

Vlada je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija. Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine Crne Gore i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su Sergej Sekulović, ministar unutrašnjih poslova i Miodrag Bešović, v.d. generalnog direktora Direktorata za zaštitu i spašavanje.

CRNA GORA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Naziv propisa	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	Oblast	podoblast
	IV. Unutrašnji poslovi	3. Zaštita i spašavanje
Klasifikacija po pregovaračkim poglavljima Evropske Unije	Poglavlje	podpoglavlje
	01 Slobodno kretanje robe	01.10.18 Opasne materije (13.30.18)
Ključni termini - eurovok deskriptori		